

Niềm Tin (4)

Kalama tri ân bạn thuongthoicogidau ghi chép.

[15/03/2026 - 12:54 - thuongthoicogidau]

Một là tùy thuộc vào căn cơ thiện (trí nhiều hay ít) ác (si nhiều hay ít).

Thứ hai tùy thuộc vào cái niềm tin mà chúng ta kiến tạo thế giới ra sao. Thế giới sướng khổ nó gồm có ba: thế giới của thọ, thế giới của tưởng và thế giới của trí.

Thế giới của tưởng là sao? cái này quan trọng nè. Là một thế giới tùy thuộc vào cái kiến thức, hồi ức, kinh nghiệm mà ta cảm nhận nó. Thí dụ như để đi dự một cái buổi sự kiện, một cái một cái buổi lễ, một cái sự kiện lớn cái mình ráng mình mặc mấy bộ đồ mà không thoải mái. Nhưng mà biết nó không thoải mái nhưng mà không mặc nó đó mà mình mặc bộ đồ ngủ thì mình thấy không thoải mái đúng không? Các vị có nghe cái này kỳ không? Thật ra nói trên thế giới cảm thọ đó thì mặc bộ đồ ngủ nó mới thoải mái. Nhưng mà trên thế giới của tưởng trí á thì vô ra một cái sự kiện mà mặc bộ đồ ngủ thì thấy không thoải mái. Trên thế giới cảm thọ thì mình mặc bộ đồ ngủ nó thoải mái lắm. Còn hơn là mặc ba cái đồ kim tuyến, đồ vest rồi đó mấy cái đó nó mệt lắm. Tuy nhiên thế ở thế giới cảm thọ thì mặc bộ đồ ngủ đi tùm lum nó thoải mái đúng không? Mang cái đôi dép lê là thoải mái đúng không? Nhưng mà trên thế giới của tưởng trí đó thì ở đâu thì mặc đồ ở đó mình mới thấy thoải mái

Còn cái thế giới của trí tuệ là sao? Đây là thiện, đây là bất thiện, đây là 14, đây là 25, đây là khổ lạc, ưu, hỷ xả. Ở đó không có chuyện thoải mái hay không thoải mái mà chỉ là sanh và diệt thôi.

Thế giới này á là nó có ba tầm. Một là mình thấy sướng khổ, hai là mình thấy thiện ác và ba là mình thấy sanh sanh diệt. Thì cái cái cấp mà thấp nhất là nó chỉ biết có sướng khổ thôi. Rồi cái cấp cao hơn là nó biết thiện ác và cái cấp cao nhất là nó biết sanh diệt.

Như vậy thì thế giới này nó sướng khổ là nó gồm có ba trường hợp. Trường hợp một là thế giới của thọ, thứ hai là thế giới của tưởng trí và thứ ba là thế giới của trí tuệ.

Thì thế giới của cảm giác là sao? Là cái gì mà mình cảm nhận được? Dầu nó bậy bạ cách mấy nữa nhưng mà mình cảm nhận nó ra làm sao thì cái sướng khổ như vậy.

Tôi đọc thôi. Có đọc và có nghe một vài người họ nói là những người nổi tiếng nhiều khi họ thèm được ngồi mặc cái xà lồn mà ngồi ở ngoài cái ghế ăn bên vỉa hè đó mà ăn đừng ai biết mặt mình hết ngồi húp bún riêu rột mắm tôm dính đầy mặt vậy đó mà miệng mồm dầu mỡ không họ thèm đó lắm nhưng mà không có được họ nói lâu lắm rồi họ không có dám ăn như vậy

Cho nên là trong thế giới cảm xúc, thế giới cảm thọ thì nó khác mà trong thế giới của tưởng trí thì của tưởng thì nó khác.

Thế giới cảm thọ là chỉ biết sướng khổ thôi, chỉ biết thoải mái thôi. Không có gì cho bằng đi nghênh ngang không có cần mà tăng tướng gì hết.

Cho nên thế giới sướng Khô nó có ba

một là một là thế giới của của tưởng tức là thế giới của kiến thức, thế giới của kinh nghiệm, thế giới của hội ức, đi sự kiện là phải mặc làm sao làm sao dài dép, mắt kiến đồng hồ dây nịt, cà vạt rồi mệt lắm. Đó là thế giới của tưởng

Còn thế giới của cảm xúc là nó sao thấy nó như vậy.

Các vị có nhớ cái chuyện mà ông vua mà ở ông vua không mặc áo không? Ông mặc đồ đất tiền ông quen rồi. Bữa đó ông nhờ ông thợ may. Nhờ ông thợ may cái áo mà cả thiên hạ không có thì ông thợ may tới cũng may đo rồi làm gè góm cũng cắt rồi cũng may rồi gắn nút rồi tùm lum hết xong rồi ông nói đẹp quá đẹp quá rồi cả triều đình khen quá khen, ai cũng khen hết, bệ hạ hoàng thượng mặc cái áo này đẹp quá, ông thích, ai khen cũng thích, ra đường gặp nhỏ nó la lên trời ơi ông vua không có mặc gì hết.

Thì thật ra đó thì tất cả chúng ta là như vậy chúng ta tung hô một thần tượng nào đó mà chúng ta đâu biết cái thần tượng đó nó khổ cỡ nào. Cho nên mà vì mê cái thế giới của tưởng mà người ta phải chấp nhận thiệt thòi trong thế giới của thọ.

Như vậy thì thế giới của thọ là sao? Là thế giới của cảm nhận trực quan.

Còn cái thứ hai là thế giới của tưởng là cái thế giới của hồi ức, của kinh nghiệm, thế giới của những giá trị mặc định

Rồi cái thứ ba là thế giới của Trí tuệ tức là nó sao thấy nó như vậy.

Thì nãy giờ tôi nói bà con thấy rõ ràng mình cái đầu tiên là thế giới của Cảm Thọ nó sâu lắm. Tùy thuộc vào cái tiền nghiệp quá khứ mà bây giờ cái chuyện đó cái món đồ đó làm cho ta thoải mái hay không đó là thế giới của thọ, Là do tiền nghiệp.

Còn thế giới của tưởng là sao? Là do chính những cái quân tập về hồi ức, kiến thức, kinh nghiệm mà khiến cho ta thấy rằng cái đó đó nó đẹp xấu. dễ chịu hay khó chịu

Cái thế giới nào trung thực nhất? Thế giới của thọ là trung thực nhất, trung thực nhưng mà thấp kém. Còn thế giới của trí trung thực nhưng mà cao cấp.

Thế chỉ có anh thế giới của tưởng là anh nó là là trót quớt. Cho nên trong A Tì Đàm nói rất rõ cái tâm thọ, tâm nhãn thức, nhĩ thức, nó thấy cái cảnh đó là do quả thiện hay quả bất thiện. Nó chụp hình rất là trung thực. Nếu đó là cái cảnh mà được thấy bằng tâm nhãn thức quả thiện thì đó được xem là cảnh tốt. Còn nếu nó được ghi nhận bằng cái tâm nhãn thức quả bất thiện do cái quả bất thiện mà thấy được cái cảnh đó thì đó gọi là cái cảnh xấu. Cảnh xấu mà tốt trong A Tỳ Đàm nó tùy thuộc vào nhiều yếu tố mà trong đó cái yếu tố đầu tiên là cái tâm nhãn thức nào đã nhìn thấy cái cảnh đó. Nó rất là trung thực.

Còn thế giới của tưởng là sao? Tức là do những giá trị mặc định. Thí dụ như xã hội Đó tăng ni là phải mặc như vậy. Thí dụ như có này các vị thầy nè chư tăng Việt Nam thường mặc cái y và cái xà rông hơi thấp. Ai đi Thái Lan thấy cái xà rông của mấy ông sư Thái Lai miếng điện mặt rất là cao. Mà bên Miến điện mà mặc thấp coi kỳ lắm. Nhưng mà bên Việt Nam mà mặt cao coi nó kỳ lắm. Đó là tôi nói chư tăng đó. Còn các vị thầy bên Âu Mỹ đó là như tiểu bang tôi, tiểu bang Florida đó hàng xóm của tôi. Cuối tuần Ý với Ấn là một lần á. Tại vì cái hàng rào kế bên hàng rào cao có 1 m nè. Cứ là cuối tuần là nó về nó phơi nắng á. Mà không phải phơi nắng nó phơi xác. Nó phơi mà coi như mình không dám ra luôn á. Nó phơi nguyên con. Nó phơi nguyên con luôn. Mà hên thì con phơi, còn xui là bà ngoại phơi. Thì vấn đề hên xui thôi. Thì có Có lúc thì nó rảnh thì nhỏ cháu nó phơi à còn bữa đầu xui mà nó đem mấy vị trưởng lão ra phơi thì bữa đó chết. Nhưng mà nếu mà con cạp con beo á thì nó không có phân biệt bà ngoại với cháu ngoại. Còn mình là con người thì mình có phân biệt cái câu chuyện này sâu lắm. Chắc qua tới cái nhãn quan và cái não trạng các vị thì chắc nó cũng mất đi cũng vài mét. Là một buổi trưa đó trong khu rừng có cái ông sơn thần, ông thọ thần ổng mới nhìn xuống suối thấy có một cô gái đang đang khóa thân tắm mà ổng nhìn hoài. Tại sao mà loài người thích đàn bà ta? À chắc tại mình nhìn xa phải nhìn gần mới được. Thì mà lại gần thì bà sợ cho nên ổng rùng mình ổng thành con bướm ổng bay chập chờn chập chờn. Thì khi mà ổng làm con bướm thì ổng không còn nhìn bà nữa mà ổng kiếm mấy cái hoa. Ổng nói thôi bây giờ làm con khác đi làm con chim ục. Thì khi mà ổng thành con chim ục rồi ổng đi kiếm con chuột ở trong bụi chứ không có mê cô này nữa, chết cha rồi đi ngắm gái mà ngắm bằng cái tâm hồn của con bướm cũng không được mà ngắm bằng tâm hồn của con chim ục cũng không được thì trên đời này đũa nào mê gái nhất? đàn ông thì ổng rùng mình cái thành một gã đàn ông thì lúc bấy giờ ổng mới thích được cái cô đang lội trong đó hiểu không cái câu chuyện đó tôi thích ghê lắm có nghĩa là anh phải trong một cái thân phận trong cái hình hài nào đó thì cái gu thẩm mỹ và cái nhu cầu thưởng ngoạn thưởng lãm của anh nó mới như thế này như thế kia chứ không thể nào trong mọi hình hài mà anh có cái nhìn giống tôi. Ngay cả bây giờ các vị nói với tôi các vị vị thích uống trà nhưng mà có nhiều cái thời điểm uống trà nó không có ngon có không? Trà đất tiền 1 kg là 200 đô la nhưng mà có những thời điểm đưa trà mà nói trà này 200 đô la một cân thì cũng trót quớt. Nhưng mà có nhiều thời điểm cái chén trà đó rất ngon chỉ riêng cái khoảng thời điểm thôi. Rồi chưa kể là tâm trạng có những cái lúc cái tâm trạng nó không có cho phép mình ngồi mình thưởng trà thưởng hoa, rồi chưa kể tình trạng sức khỏe nó bị sục xị nó nhảy mũi mà đưa cái chén trà nó kỳ lắm phải không cho nên tâm trạng (buồn vui), thể trạng (lúc nó khỏe hay bệnh), não trạng (cái kiến thức trí tuệ) thì ba cái trạng này nè nó mới góp phần để cho chúng ta thưởng thức một cái gì đó đúng mức hay là không đúng mức.

Rồi như vậy thế giới sướng khổ nó phải tùy thuộc một cái niềm tin của chúng ta. Tùy thuộc chỗ nào? Do có niềm tin cho nên chúng ta mới có quan tâm tới thế giới. Và có những người cái này mới

quan trọng nè. Tuy đang sống cơ cực nhưng với niềm tin vào Phật pháp họ thấy cái sự thiếu thốn nó lại là một thuận duyên để tu học. Trong khi đó có những người không biết Phật pháp dầu sống trong nhung lụa bơ sữa nhưng mà họ thiếu Phật pháp cái tư duy của họ nó nghèo túng cho nên bơ sữa nhung lụa nó chỉ là làm cho họ trở nên ù lì bị thị thối. Cho nên chốt lại với một người không biết Phật pháp khi đón nhận quả lành quả xấu cũng đều bằng phiền não. Người biết Phật pháp, người sống trong Phật pháp khi nhận quả lành quả xấu đều nhận bằng tâm lành. Nói như vậy thì thế giới này nó ra sao? Một phần là còn là cái khả năng cảm nhận của chúng ta. Người biết ăn ớt cái cay chỉ làm cho họ thấy vui. Người không biết ăn ớt cái cay chỉ làm cho họ khó chịu. Người không kiên ngọt thì cái ngọt làm cho họ thích. Nhưng người kiên ngọt cái ngọt làm cho họ sợ. Thế giới sướng khổ nó gồm có ba. Một nghe cho kỹ thế giới của cảm thọ, thế giới của tướng tri và thế giới của trí tuệ.

Thế giới của cảm thọ là chúng ta còn quan tâm đến sướng khổ.

Thế giới của tướng tri là quan tâm đến những giá trị mặc định. Conventional.

Thế giới của trí tuệ là sao? Nó đặc biệt chỗ này nè. Chúng ta ở đời có người thấy sung sướng là vì tránh được cái mình ghét. Có người thấy sung sướng là vì có được cái mình thích. Nhưng hạn thứ ba thấy sung sướng là vì mình không có cái gì để nặng lòng, thích ghét. Thì cái cảnh giới thứ ba này là cảnh giới ghê nhất. Và tôi thưa với bà con cách đây mấy chục năm có rất nhiều ngày buổi sáng thức dậy tôi thấy chán trường vì không biết gặp ai, làm gì, đi đâu. Có biết cái cảm giác đó không? Nhưng mà khi tôi già rồi tôi mới thấy những ngày vô vị chính là những ngày vô sự. Hiểu không? Hãy quý lạy tạ ơn Chúa đã cho mình những ngày vô vị. Vì vô vị nó có nghĩa là vô sự. Có nghĩa là không có gì để buồn lo, giận sợ, lo toan, nhức đầu, rầy rức, bận tâm.

Đây, cho nên là cái người mà sống nhiều về thế giới cảm thọ là họ quan tâm đến sướng khổ. Người sống nhiều về thế giới của tướng tri là họ quan tâm nhiều đến những giá trị mặc định do cuộc đời áp đặt. Và cái thứ ba là cái anh mà sống nhiều với trí tuệ là ảnh thoả mái là vì ảnh đã vô hiệu hóa mọi nhà giam của cuộc đời. Cái anh thứ ba đó sẽ có một ngày các vị thấy rằng Phật pháp là cái chỗ trú ẩn vì Phật pháp dạy mình buông có chuyện gì cứ chạy về ôm chân Phật là chắc ăn nhất. Bây giờ chưa đâu, chưa có nhu cầu đó đâu. Mà sẽ có một ngày quý vị thấy tránh được cái mình ghét, có được cái mình thích chưa hẳn là hạnh phúc. Bởi vì tránh được bao lâu và có được bao lâu chứ đâu phải là tôi nói rằng tu là vô cảm. Sai Tránh được cái ghét ai không thích? Có được cái mình thích ai không mê phải không? Nhưng mà hai cái đó không có bền. Tránh được bao lâu và có được bao lâu. Thế là sướng nhất vẫn là cái người không còn thích, không còn ghét. Sướng nhất. Tôi thưa thiệt với bà con cái cảm giác đó chính là cảm giác của tôi bây giờ khi nhìn quý vị ở đây. Không, tôi đang nói nghiêm túc. Ở đây không có người nào tôi ghét một cách đặc biệt. Và tất cả ở đây không có ai mà tôi thương nhớ đặc biệt. Quý vị mà chỉ cần tới xong buổi giảng quý vị nói chào sư tụi này ra phi trường thì tôi cũng có một chút hơi bận khuân chiều nắng hạ nhưng mà sau khi xe bus nó lăn bánh rồi thì tôi quay xuống phòng tôi quên sạch và mấy ngày nay quý vị biết có nhiều khi tôi nhìn quý vị tôi không biết có phải người trong lớp mình không hiểu không?

Cho nên nhẹ nhàng nhất là chúng ta không ghét ai, không ghét cái gì một cách đặc biệt, không thích cái gì đặc biệt, không thích người nào một cách đặc biệt thì đó là sự giải thoát của đạo Phật. Ngày nào chúng thánh chưa biết nhưng mà trước mắt là không thích ghét cái gì đặc biệt thì lòng nhẹ lắm. Bây giờ các vị hiểu tại sao phải tu tứ niệm xứ? Là về tu tứ niệm xứ không có đào sâu, không có mở rộng thế giới cảm xúc. Tu tưởng niệm xứ là không có đào sâu khoét rộng thế giới cảm xúc. Không đào sâu khoét rộng quan điểm chủ quan. Thế giới cái tuệ quán nó không có cho phép mình đào sâu mở rộng thế giới cảm thọ không cho mình đào sâu khoét rộng cái nhận thức chủ quan mà nó chỉ cho phép mình một cái nhận thức trực quan. Có sao thấy như vậy không thêm bớt. không áp đặt lên đó những cái nhãn hiệu nhờ vậy an lạc gồm lắm hiểu không? Sẽ có một ngày chúng ta an lạc không phải là vì tránh được cái ghét và có được cái thích mà an lạc là vì không còn thích ghét và tôi nói thật lòng lớp này ra đi có buồn tôi có buồn một buổi chiều và thỉnh thoảng đi ngang đây nhìn lên cái SBT tôi có ngậm ngùi buồn chứ đông quá mà nhưng mà rồi cũng sẽ quên. Ta sẽ quên nhau như chưa từng quen biết

Rồi em lại ra đi như đã đến

Dòng sông kia cứ vẫn chảy xa mù

Tôi ngồi lại bên cầu thương dĩ vãng
Nghe giữa hồn cây cỏ mọc hoang vu
sẽ có một ngày mình quên sạch nhau nhưng mà đó là cái hạnh phúc. Cho nên chúng ta nhớ trong Việt Nam có một cái ca từ mãi cứ là tình nhân. Chúng ta ràng nhau bằng hôn thú và nhẫn cưới chúng ta chỉ làm hiệu hắt đời nhau. Trong khi đó thương vậy thôi, mến vậy thôi. Nhưng hãy trả nó về đơn vị gốc, hãy trả nó về nơi sản xuất là chắc ăn nhất. Chứ còn khổ ghê lắm. Tôi nhớ hoài cái lời sư phụ tôi nói ngày xưa sư phụ nhắc mấy ông sư trẻ Đó thương người ta mình chỉ có lỗ thôi. Nó ra khỏi chùa rồi nó thương tùm lum ở ngoài. Mình ở trong đây mình cứ gọi thăm tên nó. Lỗ lắm. Tất cả những gì ta thương thích, ta theo đuổi là nó chỉ phụ mình chứ mình chưa kịp phụ nó nó đã phụ mình rồi.

Thế giới sướng khổ nó gồm có ba là

thế giới của cảm xúc

thế giới của tưởng tri

thế giới của trí tuệ. Thì trong đó cái trí tuệ Nó đặc biệt, nó rất là đặc biệt.

Một thế giới sướng khổ là do cảm nhận chủ quan gọi đó là thế giới của cảm thọ. Thứ hai là thế giới sướng khổ là do những giá trị mặc định được xã hội áp đặt. Do dựa vào những giá trị mặc định mà xã hội con người áp đặt do văn minh Âu Mỹ, văn minh đông phương. Rồi thứ ba là thế giới sướng khổ là do không còn gì để thích ghét. Nó là sao thấy nó như vậy. Chúng ta có hai cách nhìn về thế giới.

Một là nhìn nó như nó là

Hai là nhìn nó như mình muốn.

Thì đa phần không học Phật pháp là chúng ta chỉ nhìn thế giới như là mình muốn. Cái cách nhìn này rất là bệnh hoạn, rất là tật nguyên, rất là thiếu máu. Cách nhìn này chỉ làm cho mình khổ thôi. Vì sao? Vì mình nhìn như mình muốn. Các vị nghĩ là ở đây có bao nhiêu cái mình ở đây? Mỗi cái mình nó nhìn theo kiểu. Thế là chúng ta mâu thuẫn xung đột và từ đó dẫn đến cái chuyện chia phe rẽ phái về chính trị văn hóa, tôn giáo. Cho nên tôi nhớ Mỹ có một câu rất là hay. Khoa học là chúng ta, nghệ thuật là riêng tôi. Science is we, Art is me. Khoa học là chúng ta mà nghệ thuật là riêng tôi. Có nghĩa là sao ta? Đã là khoa học thì ai cũng phải thấy như vậy hết. Đó gọi là khoa học. Chân lý là mọi người đều phải thấy giống nhau. Nhưng mà nói tới nghệ thuật thì sao? Mỗi đứa một cách. Cái anh mà mà anh mà tranh trừu tượng mà anh gặp cái anh mà tả thực đó hai anh thế nào cũng choán nhau. Các vị đi coi cái tranh mà Picasso với tranh mà Salvador dali thấy không? Hoặc là tay nào mà khoái nghe hát xẩm hát chầu văn của miền Bắc mà nghiệm cái đó đó mà vô nghe cái cái lương mà tài tử Nam Bộ nghe không nổi. Nghe nam ai mới nhì mới đẩy của miền Trung mà tới hồi nhảy qua nghe hát bội Bình Định nghe không nổi. Mà mê hát bội thì nghe ba cái mà thỉnh thoảng nghe không nổi. Mà mấy cái tên nào nghe opera thì tới hồi nó qua nó nghe mà đờn ngũ cung nó nghe không nổi. Tây thì cái âm nhạc cái bảy cung mà mình thì năm cung thì cái dân bảy cung nó nghe năm cung nó chịu không nổi.

Cho nên tùy thuộc vào cái trình độ cái khả năng thẩm âm thẩm mỹ của mình mà mình nhìn và mình nghe. Mình nhìn mà mình nghe bằng một cái cảm nhận rất là khác. Cho nên thế giới sướng khổ là mình thấy rõ ràng. Sau buổi học này bà con nhớ giùm tôi một chuyện tùy thuộc vào trình độ căn cơ mà chúng ta có một cái niềm tin và cuộc đời khác nhau. Niềm tin đó chính là nền tảng của hành động và hành động chính là nền tảng của cái khả năng cảm nhận thế giới. Nhắc lại tùy thuộc vào căn cơ mà chúng ta có niềm tin như thế nào. Niềm tin chính là nền tảng của hành động mà hành động chính là nền tảng tạo nên thế giới cảm nhận.

Thế giới cảm nhận gồm có Ba đó là

Thế giới của cảm thọ. Thế giới của cảm xúc

Thế giới của kinh nghiệm

Thế giới của nhận thức (Thế Giới Trí Tuệ).

Thì cái thế giới nhận thức chính là một tên gọi khác của thế giới trí tuệ. Ừ. Thì ở đây qua lớp học này chúng ta nhận ra rằng thì ra thế giới này sướng khổ nó còn có cái tầng thứ ba nữa. Một là cái tầng kinh nghiệm ngoài đời có, cái tầng cảm xúc trực quan ngoài đời có. Nhưng mà cái tầng thứ ba mới ghê. Hạnh phúc ở cái tầng cao nhất không phải là tránh được cái ghét, có được cái thích mà là

không còn thích ghét. Và tôi nói không biết bao nhiêu lần tiện nghi không bằng thích nghi. Cái khả năng tiện nghi đó, điều kiện tiện nghi không bằng cái khả năng thích nghi. Bởi vì điều kiện tiện nghi nó luôn luôn bị giới hạn bởi nhiều thứ. Nhưng mà khả năng thích nghi thì là vô bờ. Và Phật pháp dạy cho chúng ta sống hai điều nghịch lý. Một là phải sống đúng khung khi muốn có đức hạnh nhưng mà phá vỡ các biên giới trong cái khả năng nhận thức. Còn ngoài đời lại khác. Về mặt đạo đức thì thích sống xé rào mà trong nhận thức, khả năng trí tuệ thì lại đúng khung. Trong đạo về mặt đạo đức thì phải đúng khung nhưng mà trong nhận thức thì phải xé rào. Có nghĩa là cái này được làm, cái kia không được làm phải không ta? Cái này được, cái kia không được đó đạo đức. Nhưng mà trong nhận thức thì anh phải sao? Phải xé rào. Tức là vượt ra khỏi mọi cái biên giới của tôn giáo, văn hóa chính trị. Cái tôi sợ nhất là tư duy mà bị đúng khung lắm, sợ lắm lắm luôn vậy đó. Tức là suy nghĩ sao mà không ra khỏi thánh kinh, suy nghĩ sao mà không ra khỏi cái kinh coran. Suy nghĩ sao á mà không có ra khỏi A Tỳ Đàm mà a tỳ đàm mình hiểu được bao nhiêu. Nó kẹt cái chỗ mình quên tự hỏi câu đó. Cái kinh Coran mình hiểu được bao nhiêu? Thánh kinh mình hiểu được bao nhiêu rồi A tỳ đàm mình hiểu được bao nhiêu. Mà mình cứ tưởng cái hiểu của mình là đại diện cho thánh kinh cho a tỳ đàm. Tôi thấy cái này bị hơi nhiều. Nhiều người bị cái đó lạ lắm. Tại họ tưởng là cái họ biết là gọi là A tỳ đàm. Tưởng giống ch không bằng chứng là mình thấy cái cấu trúc xã hội và dân sinh của. Cho nên chưa gì hết mà bị đúng khung là chết cho rằng đây là chân lý ngoài ra là sai bét. Thì trong kinh gọi đó là gì? Saccābhivāsa Có nghĩa là định kiến thành kiến cho rằng chỉ có đây đúng, kia sai, a đúng b sai. Saccā là sự thật còn bhivāsa là concept là opinion là khuynh hướng là lập trường là định kiến là quan điểm khuynh hướng là Lập trường quan điểm rất là kẹt. Đây cho rằng ở đây đúng ở kia sai. Mình không có ngờ cách đây 26 thế kỷ về trước là tại Ấn Độ người ta đã biết đối cái khái niệm mà tôi đang nói trong kinh trong kinh mình gọi Saccābhivāsa có nghĩa là theo cái đạo nào theo cái học thuyết nào thì bèn cho đó là cái rún của vũ trụ nha chỉ có đó là đúng ngoài ra là sai bét cái đó nó kẹt vậy đó.

Rồi bây giờ mình bắt đầu một bài học mới nói sơ sơ đặng buổi chiều nay mình học sâu nha sơ sơ thôi. Đó là chiều nay tôi đặc biệt tôi muốn nhấn mạnh một chuyện đó là cái chữ lửa trong đạo Phật cái chữ “lửa” đạo Phật rất là sâu. Tại sao tôi lại lựa đề tài lửa? Là bởi vì chiều nay tôi sẽ giảng về chữ thiền. Thiền đâu có ai trong đây biết thiền có nghĩa là đốt. Thiền trong tiếng Pali á là chữ đó nghĩa là đốt. Mà Phật tử Việt Nam tưởng thiền là cái gì đó ghê gớm. Thiền là đốt hết. Tôi đã nói không biết bao nhiêu lần nghe cho kỹ. Tất cả nền văn minh của của nhân loại đều được xây dựng trong những trận hỏa hoạn có không?

Hạng vũ vào Lạc Dương chuyện đầu tiên là đốt sạch cái cung a phòng của tần thủy hoàng. Polpot vào đốt sạch cái công trình văn hóa của Campuchia, Mao Trạch Đông cái đám hồng vệ binh nó phải đốt sạch chùa chiền và văn hóa của tiên nhân, tất cả nền văn hóa của nền văn minh thế giới. Rồi ngay cả tụi Tây Ban Nha nó vào Nam Mỹ nó cũng đốt sạch. Nền văn minh của nhân loại được khởi đi từ những trận lửa là vì sao? Vì cái cũ phải bị xóa thì cái mới nó mới cơ hội nó mọc lên. Và trong con người của chúng ta cũng vậy, một cái bụng bầu phải biến mất, phải bị xóa sổ thì mới có một đứa bé bò lổm ngổm. Đúng không? Cái đứa bé nó phải bị biến mất bằng hình bằng cái bóng dáng của một đứa trẻ chạy lon ton và đứa trẻ đó nó phải bị biến mất để nó nhường chỗ cho một cô cậu dậy thì có hiểu không? Có nghĩa là thế giới này nó được khởi dựng từ những trận hỏa hoạn, từ những sự thay đổi rồi từ đó mới có hồi sinh. Nghe kịp không? Có thể nó hồi sinh để tốt hơn hay là hồi sinh để tệ hơn đó là chuyện mình chưa bàn tới. Nhưng mà chuyện trước mắt là thế giới này nó được vận hành trong cái nguyên tắc là thay đổi, replacing thay đổi.

Thì thiền là gì? Trong A tỳ đàm nói cái này mới ghê nè. Thiền nó có hai đó là thiền thiện và thiền bất thiện. Cái thiền thiện ý đó là lấy cái sức nóng của 25 đốt cái 14. Còn cái thiền bất thiện là lấy cái sức nóng của 14 đốt ngược lại cái 25. Thì trong một ngày như vậy chúng ta lấy cái gì đốt cái gì tự chúng ta biết đúng không? Đó cho nên mới có cái tà thiền mới có cái chánh thiền là chỗ đó. Tôi nhắc hai ý.

Ý một toàn bộ trên những thứ trên thế giới đang đã đang và sẽ được thay thế hay là bị thay thế? Được thay thế là sao? Là vị sự thay thế nó sẽ giúp cho nó tốt hơn thì gọi là được thay thế. Còn bị thay thế là bởi vì cái mà sẽ có nó tệ hơn cái đã có. Cho nên thế giới này nó tồn tại bằng cái quy trình thay thế. Nhưng mà trong quy trình đó chúng ta thấy rõ ràng có hai chữ bị và được. Bị thay thế có

nghĩa là cái mới nó tẻ cái cũ. Còn được thay thế là cái mới nó tốt hơn cái cũ. Nói như vậy có nghĩa là bà con thấy đó là Phật pháp nếu mà chịu chẻ ra đó chữ gì cũng là đạo hết. Bởi cho nên tôi nói bà con từng món đồ chung quanh tôi cái gì tôi cũng thể thuyết thành Phật pháp. Cái đó không phải tôi giỏi mà do Phật pháp sâu. Và từng chữ trong tự điển cứ lật bừa một trang tôi bảo đảm chữ nào trong đó cũng là Phật pháp hết. Biết bà con có nghe tôi nói cái đó chưa? Như là tu tù tu tử tu ta tà tá tạ ma mã mạ. Tôi dám bảo đảm chữ nào cũng thuyết pháp được hết gồm như vậy khủng khiếp như vậy. Quý vị không có tin nữa. Bữa đầu thử đi cứ ta tà tá tạ ma mã mạ rồi na nà na nã nạ. Chữ nào trong tự điển là dứt quát. Chữ nào cũng có nghĩa Phật pháp. Vấn đề là bởi vì mình không đủ sâu không đủ rộng để mình thấy Phật pháp trong đó. Có lúc chúng ta phải đổi món tức là vẫn nói Phật pháp nhưng mà cách nói có những cái vị như sư ông làng mai Ngày xưa có lúc ông đem ca dao đem Truyện Kiều đó để ông giảng giảng pháp. Có lúc ông đem Trịnh Công Sơn ông giảng pháp. Có lúc ông đem cái giả sử Việt Nam như lạc long quân Âu Cơ ra giảng pháp. Trời ơi có những người mê ông mê như điên điên. Có người nó chửi ông như là cái kẻ giết cha vậy đó. Là bởi vì họ không có chịu hiểu rằng chính xưa Đức Phật cũng dạy sau này đệ tử của ta đó sẽ mê đời hơn mê đạo. Nhưng mà mình phải phân biệt kỹ mê đời mê đạo đây là gì? Tức là lấy đạo để diễn dịch cái đời hoặc là diễn đời mà quên nói đạo thì cái đó là cái đáng trách. Nhưng vì cái căn cơ của chúng sinh mà ngay trong kinh có những trường hợp Đức Phật phải đem cái chuyện đời ngài kể để mà ngài nói chuyện đạo. Như có một lần đem chuyện con chuyện nguyên đấm mù rờ voi. Hoặc là kể ngài kể cái chuyện mà cái đấm cái đấm người mà đi tìm lỗi cây trong rừng đó đi tìm danh mộc đó bắt buộc có những trường hợp phải đem cái chuyện đời nhưng mà đời ở Mức độ nào mình mình xoáy sâu mình đào sới khoét rộng ở góc cạnh nào thì tại sao tôi nói dài dòng như vậy cho bà con thấy cái chữ thiền mà hiểu thử cái nghĩa xưa giờ nó nghèo mà nghèo thâm thương thiền mình để hình dung thiền là gì có nhiều tay đã lắm không có tra cứu nói thiền là tĩnh lặng tầm lum không có. “Thiền là đốt” Cái chữ thiền Dhyāna là sự đốt hay là việc đốt danh từ. Còn cái Jhāpeti có nghĩa là hành động là đốt. Bữa nay chiều nay mình sẽ đào sâu hết. Đốt đốt cái gì? Lấy thiện đốt ác, lấy ác đốt thiện, lấy khổ đốt vui, lấy vui đốt khổ thì mình tự coi một ngày mình đốt cái gì. Mình coi một ngày mình lấy cái gì mình đốt cái gì? mỗi ngày tự hỏi lòng mình. Lòng ta bây giờ là cỏ trong hoa hay là hoa trong cỏ? Trong một ngày ta lấy thiện đốt ác hay ác đốt thiện lấy khổ đốt vui hay lấy vui đốt khổ trong một ngày như vậy Đức Phật ngài dạy chúng ta có hai cây cầu cây cầu dẫn đến sanh tử và cây cầu bắt qua bờ giải thoát.

Setughāta: Việc dỡ cầu, phá cầu.

Tu là để qua cầu rút ván.